

- 2-й – виділення основної проблеми, підбір елементів впливу;
- 3-й – висвітлення пропозицій та проведення обговорення, дискусії;
- 4-й – аналіз результатів обговорення того або іншого рішення;
- 5-й – вирішення кейса – підбиття підсумків, визначення та формування висновків, представлення рішень у вигляді презентацій, схем, таблиць тощо.

Розгляд кейсів з енергетичної ефективності будівельної галузі розвиває в учнів такі навички:

- аналітичні – уміння відрізнити дані від інформації, класифікувати, виділяти суттєву та несуттєву інформацію, аналізувати, представляти та добувати їх; мислити чітко й логічно;
- практичні – формування на практиці навичок використання теорії, методів та принципів;
- творчі – генерація альтернативних рішень;
- комунікативні – вміння вести дискусію, переконувати, використовувати наочний матеріал та інші медіазасоби, кооперуватися в групі, захищати власну точку зору, переконувати опонентів, складати короткий та переконливий звіт;
- соціальні – оцінка поведінки людей, уміння слухати, підтримувати в дискусії чи аргументувати протилежні думки, контролювати себе тощо.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про енергетичну ефективність будівель». 22 червня 2017 року № 2118-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2118-19#Text>
2. Пятничук Т. В. Методика застосування кейс-методу у дослідженні енергоефективності будівельної галузі у професійній підготовці. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Серія: Педагогічні науки*. 2023. Вип. 2 (52). С. 96–102.

Оксана Субіна,
канд. пед. наук, доцент,
провідний науковий співробітник
Інституту професійної освіти
НАПН України
(м. Київ, Україна)

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ТА МОНІТОРИНГУ ЯКОСТІ ОСВІТИ В УМОВАХ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ

Широке запровадження і застосування змішаного навчання в закладах професійної (професійно-технічної) освіти в нашій державі було зумовлено спочатку карантинними обмеженнями, спричиненими пандемією COVID-19, а з 24 лютого 2022 року – воєнною агресією РФ проти нашої країни. Трагічно екстремальні умови, в яких опинилися громадяни нашої країни, спричинили необхідність пошуку найбільш оптимальних форм і методів організації навчання в умовах війни, а для всіх учасників освітнього процесу – потребу адаптуватися до вимушених змін.

Сутність терміна *змішане навчання* в Рекомендаціях Міністерства освіти і науки України щодо впровадження змішаного навчання у закладах фахової передвищої та вищої освіти (2020) визначається як «підхід, педагогічна й технологічна модель, методика, що поруч із онлайн-технологіями спирається також і на безпосередню взаємодію між здобувачами освіти та викладачами в аудиторії» [5]. Доповнює наведене визначення трактування, представлене в рекомендаціях Державної служби якості освіти України, де *змішане навчання* розкривається як «навчання, за якого частина пізнавальної діяльності учнів відбувається на уроці під безпосереднім керівництвом учителя, а інша – у самостійній роботі з електронними ресурсами» [1]. При цьому зазначається, що є кілька варіантів «змішування»:

- поєднання очної форми із дистанційною;
- поєднання різних форматів навчання у межах одного класу (основне очне навчання із використанням технологій дистанційного навчання та різних форм роботи з електронними ресурсами, онлайн-курсами тощо);
- поєднання самостійного навчання та співпраці в класі;

- змішування основного навчального контенту (підручників та навчальних матеріалів) із зовнішніми матеріалами (електронними ресурсами) [1].

Досвід упровадження змішаного навчання дозволяє зробити висновок про те, що сутність такого дидактичного підходу полягає у поєднанні найбільш придатних для певних суспільних обставин методик традиційної класичної освіти та інноваційних (електронних і мобільних) технологій навчання. Застосування системи змішаної освіти надає можливість регулювати процес навчання і викладання відповідно до реальних умов буття, а також – індивідуальних потреб і особливостей усіх учасників освітнього процесу, регулюючи темп, час і місце проведення навчальних занять і організації самостійної роботи здобувачів освіти.

У Методичних рекомендаціях щодо формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах професійної (професійно-технічної) освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України № 509 від 06.05.2021, зазначається, що якість освіти забезпечується шляхом належного рівня організації освітнього процесу, що передбачає:

1) створення освітнього середовища з безпечними і нешкідливими умовами навчання та праці;

2) наявність відкритої, прозорої і зрозумілої для здобувачів освіти системи оцінювання їх навчальних досягнень;

3) організації ефективної педагогічної діяльності педагогічних працівників закладу освіти, використання сучасних освітніх підходів до організації освітнього процесу з метою формування загальнопрофесійних, ключових та професійних компетентностей здобувачів освіти; постійне підвищення професійного рівня і педагогічної та фахової майстерності педагогічних працівників; налагодження співпраці зі здобувачами освіти, їхніми батьками (особами, які їх замінюють), працівниками закладу освіти; реалізацію педагогічної діяльності та навчання здобувачів освіти на засадах академічної доброчесності;

4) організації ефективної управлінської діяльності в закладі освіти [3].

Всі перелічені критерії забезпечення якості освіти є взаємообумовленими і взаємопов'язаними між собою. При цьому основою ланкою формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти є організація ефективної управлінської діяльності в закладі освіти, яка має забезпечувати і створення освітнього середовища з безпечними та нешкідливими умовами навчання й праці, і організацію ефективної діяльності педагогічних працівників закладу освіти, а також – наявність відкритої, прозорої і зрозумілої для здобувачів освіти системи оцінювання їх навчальних досягнень.

З метою функціональної підтримки належного рівня якості освіти Державною службою якості освіти передбачені процедури моніторингу якості освіти, що визначаються як «система послідовних і систематичних заходів, що здійснюються з метою виявлення та відстеження тенденцій у розвитку якості освіти в країні, на окремих територіях, у закладах освіти (інших суб'єктах освітньої діяльності), встановлення відповідності фактичних результатів освітньої діяльності її заявленим цілям, а також оцінювання ступеня, напряму і причин відхилень від цілей» [4].

В умовах змішаного навчання при проведенні моніторингу якості освіти варто приділяти увагу таким показникам, як:

- ефективність функціонування обраної моделі змішаного навчання з урахуванням наявних можливостей та узгодженням з усіма учасниками освітнього процесу;

- належний підхід до формування розкладу навчальних занять;

- урахування різних форматів викладацької діяльності педагогів під час розподілу навантаження педагогів в умовах організації змішаного навчання;

- належна підготовка здобувачів освіти і педагогів до роботи в змішаному форматі;

- ефективність використання інформаційно-комунікаційних технологій;

- належне навчально-методичне забезпечення як для очної, так і для дистанційної форм навчання;

- створення дієвої й прозорої системи контролю навчальних досягнень здобувачів освіти, яка б дозволила реалізувати на практиці основні дидактичні принципи навчання та ефективний зворотний зв'язок як засіб управління навчальним процесом і під час аудиторної роботи, і під час дистанційного навчання;

- забезпечення ефективної співпраці та конструктивній взаємодії всіх учасників освітнього процесу.

Заклад освіти, що реалізує змішане навчання має забезпечити здобувачів освіти:

- інструктивними матеріалами щодо моделі та умов організації змішаного навчання;
- відеопоясненнями щодо різних форм організації освітнього процесу;
- навчальними матеріалами;
- засобами контролю якості знань;
- можливістю відслідковувати свою академічну успішність. А педагогів:
- необхідними методичними рекомендаціями для організації освітнього процесу в зміщаному форматі;
- доступом до ефективних цифрових освітніх ресурсів та технологій змішаного навчання;
- прикладами застосування сучасних освітніх технологій.

Якість освіти є комплексом характеристик освітнього процесу, що визначають послідовне та практично ефективне формування компетентностей і професійної свідомості осіб, які навчаються [2]. Відповідальне ставлення до впровадження змішаного навчання в професійній освіті з урахуванням напрацьованого національного та міжнародного досвіду дозволить створити необхідні умови для забезпечення належної якості підготовки кваліфікованих фахівців шляхом поєднання сучасних форм і методів очної професійної освіти, використання цифрових технологій та онлайн-освіти, забезпечить здобувачам освітніх послуг швидку адаптивність до освітнього процесу, ефективно реагування та відновлення власного потенціалу в умовах різних викликів сучасного світу і кризових ситуацій.

Список використаних джерел

1. Змішане навчання: як організувати якісний освітній процес в умовах війни. *База даних «Державна служба якості освіти України»*. URL: <http://surl.li/fbhtb> (дата звернення: 17.04.2024).
2. Концепція якості освіти. *База даних «Освіта.UA»*. URL: <https://osvita.ua/school/method/1342/> (дата звернення: 17.04.2024).
3. Методичні рекомендації щодо формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах професійної (професійно-технічної) освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України № 509 від 06.05.2021. *База даних «Міністерство освіти і науки України»*. URL: <http://surl.li/srjpw> (дата звернення: 17.04.2024).
4. Моніторингові дослідження. *База даних «Державна служба якості освіти України»*. URL: <http://surl.li/oaxdm> (дата звернення: 17.04.2024).
5. Рекомендації щодо впровадження змішаного навчання у закладах фахової передвищої та вищої освіти. *База даних «Міністерство освіти і науки України»*. URL: <http://surl.li/glei> (дата звернення: 17.04.2024).

Костянтин Шумбар,

*аспірант кафедри технологій захисту навколишнього середовища та охорони праці Київського національного університету будівництва і архітектури
(м. Київ, Україна)*

ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА ЗЕЛЕНОГО БУДІВНИЦТВА – МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ

Забезпечення якості професійної освіти в галузі зеленого будівництва створює основу для формування висококваліфікованих фахівців, які відповідають вимогам повоєнної економіки. Це сприяє не лише сталому розвитку, але й підвищує конкурентоспроможність ринку шляхом інтеграції екологічної та енергоефективної практики в будівництво [1, с.14].

Щоб забезпечити високу якість професійної освіти у цьому напрямі, необхідно оновити навчальні програми. Інститути освіти повинні переглянути та оновити навчальні програми з урахуванням сучасних стандартів зеленого будівництва, включаючи ефективне використання ресурсів, відновлювані джерела енергії та мінімізацію впливу на довкілля. Забезпечення здобувачам вищої освіти можливості отримати практичний досвід у сфері зеленого будівництва